

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Pe căile Domnului*

Dela ultima adunare generală a Secției noastre, pe care am ținut-o în 26 Noembrie 1940, neamul nostru a trecut prin multe și grele încercări. Nori grei s'au abătut asupra capului nostru și zăbranicul de doliu a lunecat pe neașteptate peste fața țării cu fruntariile sfârtecate de minți haine și mâni nedrepte. Acestui început al durerilor s'a adăugat și războiul, care ne-a târât în vârtoarea lui cumplită coborând doliul și jalea în inimile și pe fețele credinciosului nostru popor.

Dându-ne silința să privim împrejurările grele ale vieții de azi în lumina Evangheliei Domnului, și să pătrundem rostul cumplitelor încercări prin cari a fost rânduit să treacă și poporul nostru, va trebui să înțelegem că aceste timpuri ne îndeamnă pe fiecare să facem tot ce ne stă în putință pentru a întări credința care să clatină, făcând pe toți creștinii să înțeleagă că toate cruntele încercări sunt o dreaptă judecată adusă lumii de Dumnezeu și să-i pregătim pe toți cu creștinească răbdare și nădejde pentru a primi jertfele și suferințele din cari va răsări mântuirea noastră și dreptatea românească.

Este îndeobște cunoscut — iubiți Frați în Hristos — că suferințele și nenorocirile fac pe oameni mai solidari și în asemenea cazuri și cei mai nesimțitori sunt însuflețiți de gândul celor mai nobile acțiuni, față de semenii lor nenorociți.

Dar înaintea tuturor, această însuflețire trebuie să pătrundă — în asemenea vremuri — pe aceia cari stau în slujba dragostei, a milosteniei și a mântuirii sufletelor. Pe aceia, a căror chemare este să pășească pe urmele Mântuitorului și Apostolilor, purtând grijă de suflete, ușurând inimile zdrobite de durere, tălmăduind ranele sufletului și ale trupului, ocro-

tind pe cei în primejdii și aducând lumii pacea sufletelor, pacea Domnului nostru Iisus Hristos.

Da, Frați iubiți, despre noi este vorba. Despre slujitorii lui Hristos și păstorii sufletești ai neamului, dela cari atât Evanghelia cât și opinia publică, oamenii credincioși și mai puțin credincioși deopotrivă așteaptă azi, ca nu numai prin forme și prin vorbe să le înfățișăm pe Hristos Domnul, ci prin duhul nostru și în viața noastră; trăind, adevărat, mai întâi noi, o viață ridicată la cel mai înalt nivel moral, după pilda vieții învățătorului nostru, Hristos.

Învățăturile sfintei Evanghelii să nu atârne numai pe buzele noastre, ci să fie prezentate ca înfăptuiri reale în toate manifestările vieții noastre.

Faptul că nici azi nu prea suntem în stare să prezentăm practică în viața noastră principiile evanghelice, dovedește că întreaga noastră viață spirituală — în cece privește urmarea lui Hristos — poartă încă pecetea începutului.

Trebuie să recunoaștem într'adevăr, că în viața noastră se prezintă foarte răzleț idealurile evanghelice, de așa manieră și cu atâta limpezime de pătrundere, încât îndrăgindu-le și însușindu-ni-le să le transformăm în fapte. Dimpotrivă, viața și activitatea noastră de cele mai multe ori sunt caracterizate printr'o dureroasă inconsecvență, care în cece privește voința, se manifestă prin neputință, iar în ce privește conștiința, prin nemulțumire și absență.

Trebuie prin urmare să mărturisim, că vorbind despre căile Domnului, despre lumina lumii și înnoirea vieții, făcând impresie că toate acestea, — calea, adevărul și viața — ar exista real între noi și în noi, ne amăgim numai, și pe noi și pe alții.

Deosebirea între părere și realitate este doar numai aceea, că într'adevăr, noi știm, ve-

*) Cuvântare rostită la deschiderea adunării Asociației clerului „A. Șaguna”, Secția Arad, la 16 Oct. 1942.

dem și cunoaștem de-ajuns, din acea cale, din acel adevăr și din acea viață, dar încă nu umblăm pe calea aceea și nu trăim în viața noastră acel adevăr.

O continuare și o permanentizare a acestei stări de lucruri — Frații mei iubiți — nu poate duce decât la o contestare, dacă nu chiar la o negare, din partea lumii a principiilor creștine de viață.

Marea răspundere, în această privință, apasă greu pe umerii noștri și trebuie să ne cutremurăm la gândul, că pe căile bătătorite de sfinți, profeți și apostoli, crește azi iarbă, pentru că noi le lăsăm neumblate și pentru că lumina Evangheliei abia mai pălpâie în candela sufletelor noastre. Căci dacă cunoaștem în principiu căile Domnului, dar nule urmăm în fapte, dacă le arătăm altora dar noi nu umblăm pe ele, evident că acele căi nu sunt căile noastre. Și dacă vestim că lumina vieții a răsărit între noi, dar prin viața noastră îi negăm puterea, atunci înseamnă că sminteală suntem în lume și vai acelora prin care vine sminteala.

Iubiți Frați în Domnul.

Indrăznesc să spun că piatra de poticneală a lumii este azi lipsa unui creștinism practic în rândurile clerului, și noi trebuie să ne dăm toată silința să înlăturăm această piatră de pe cărarea sufletelor, arătându-ne credința în fapte și îndreptând în primul rând propria noastră viață după pilda vieții Domnului Hristos. Principiul călăuzitor în aceste zile de frământări și mari prefaceri, trebuie să ne fie, o viață trăită cu Hristos și în Hristos Domnul nostru. Sufletul și conștiința noastră trebuie să fie în permanent contact cu puterea divină și harică a Mântuitorului lumii, ca să putem simți pulzând în noi viața adevărată.

El ne va da gură și înțelepciune ca să grăim așa cum trebuie; El va aprinde în noi flacăra credinței și a dragostei, care va răspândi lumină și căldură și asupra celor din jurul nostru; El ne va pretace pământ roditor și izvor îmbelșugat, din care se vor hrăni toți cei flămânzi și se vor adăpa toți cei însetați.

Astfel, în drumul adeseori spinos și istovitor al pastorației colective și individuale, omul nostru cel duhovnicesc va ajunge să fie călăuzit în toate acțiunile sale, de inspirațiile limpezi ale Duhului mângăetor al adevărului.

Pentru a ne ridica la această stare, — Frați iubiți în Hristos — din vistieria cea nescată a cuvântului dumnezeiesc trebuie să răsunăm în urechile noastre și să pătrundă inimile și sufletele noastre, îndemnuri ca acestea: „Veghiați“ (Marcu 13, 37). „Să fim treji“. „Rugați-vă

neconținut“ (Tesal. 5, 6—5, 17). „Rugați-vă unul pentru altul“ (Iacov 5, 16). „Purtați-vă sarcinile unui altora“ (Galat. 6, 2). „Cugetați cele de sus, nu cele de pe pământ“ (Colos. 3, 2). „Să nu vă asemănați chipului acestui veac“ (Rom. 12, 2). „Să aveți nefățarnică iubire frățească“ (I Petru 1, 22). „Orice faceți, cu cuvântul sau cu fapta, toate să le faceți în numele Domnului Iisus“ (Colos 3, 17). „Să înfățișați trupurile voastre ca o jertfă vie, sfântă, bineplăcută Domnului“ (Rom. 12, 1). „Blândețele voastre să se facă știute tuturor oamenilor“ (Filip. 4, 5). „Luați indemn unul dela altul, cu atât mai mult, cu cât vedeți că ziua se apropie“ (Evrei 10, 25).

Numai cu asemenea conținut de viață putem să pășim azi în fața lumii, ca lucrarea noastră să nu fie stearpă.

Legea naturală și supranaturală ne arată, că viața naște numai din viață. Și noi numai prin influința vieții noastre putem reuși să chemăm pe alții la viață.

Ce rezultate poate aștepta păstorul de suflete — chiar dacă păstoriiții săi ar avea toată bunăvoința — dacă în cuvântul lui nu este putere, în graiul lui nu este căldură și în atitudinea lui nu există iubire?

Iubiți Frați în Hristos. Mântuitorul a zis: „Foc am venit să arunc pe pământ și cât aș vrea să fie acum aprins“ (Luca 12, 49).

Suflete aprinse dorește Domnul, cari să aprindă și să lumineze și pe alții.

În noi trebuie să se aprindă întâi flacăra tuturor virtuților, să mistue toată indiferența și toată sğura neputinței pastorale, ca să devenim lumini clare și binefăcătoare, în căile vieții acestei lumi, care azi arde cumplit în focul mâniei dumnezeiești.

Firește, că spre aceste năzuinți supreme, nu trebuie să uităm nici o clipă, că pe drapelul progresului omenirii stă scris cu litere de sudori și sânge, cuvântul: Jertfă.

Cel ce vrea să calce pe urme de Apostol, acela trebuie să se învețe să renunțe și să jertfească, ba chiar să se și jertfească. Hristos Domnul și Stăpânul nostru ne-a arătat — El cel dintâi — că marile idealuri nu înmuguresc și nu înfloresc și mai ales nu rodesc, udate de rouă și de ploae, ci scâldate în lacrimi și sudori și stropite cu sânge.

„Cel ce voiește să-mi urmeze mie, să se lăpede de sine, să-și ia crucea și să vie după mine“.

Să pornim, Fraților, pe calea aceasta, căci vremea cea mai potrivită este acum, să ne ridicăm peste toate piedecile, cu orice jertfă, la acele culmi ale desăvârșirii vieții pastorale, pe care ni le cer azi și Dumnezeu și timpul și oamenii.

Pr. Viorel Mihuțiu.

Ingerii

Există o lume văzută și alta nevăzută, — creațiunea văzută și nevăzută (Col. 1, 16), — despre care este vorba în articolul întâi din Crez, în care mărturisim credința în Dumnezeu—Tatăl, „*făcătorul cerului și al pământului, văzutele tuturor și nevăzutele*“.

Lumea văzută este tot ce cade sub simțuri, sub observație, sub experiență, sub cercetarea tuturor științelor. Lumea nevăzută este lumea duhurilor, lumea spiritelor, lumea dincolo de moarte și de materie, pe care o formează îngerii, sfinții și sufletele tuturor morților.

Cu lumea nevăzută se ocupă o veche filosofie (metafizica) și o știință care abia acum începe a se înfiripa (metapsihica). Dar filosofia adevărată și știința adevărată despre lumea cea nevăzută este religia, — filosofia cea mai adâncă și știința cea mai înaltă, — căci numai ea are cheia cu care deschidem și lumina cu care pătrundem în lumea dincolo de veac, adică revelația. Cu ajutorul acestei lumini dumnezeiești, să cercetăm și să vedem: ce sunt și ce slujbă îndeplinesc în lumea văzută și nevăzută îngerii.

Ingerii sunt spirite nevăzute, ființe fără de trup, energii fără de moarte, *duhuri slujitoare* lui Dumnezeu și oamenilor (Ps. 90, 11; 102, 21; 103, 4; Lc. 16, 22; Evrei 1, 14).

Îngerii formează oastea sau armata cerului (Iosua 5, 14; I Regi 22, 19; II Cron. 18, 18; Neem. 9, 6; Ps. 32, 6; 102, 21; Dan. 7, 9-10; Lc. 2, 13-14), care ia parte la cele mai însemnate evenimente din istoria creațiunii, a mântuirii și a vieții noastre. După Sfânta Scriptură, lumea s'a făcut în cântecele îngerilor (Iov 38, 7); de aci înainte, îngerii străjuiesc lângă pomul vieții în grădina raiului (Fac. 3, 24), fac voia, vestesc profețiile și împlinesc judecățile lui Dumnezeu (Ieș. 23, 20, 23; Dan. 9, 21-7; 10, 12-4; Lc. 1, 19; Fapte 1, 9-11; 5, 19-20; 8, 26; 27, 23; Apoc. 1, 1; 16, 1; 22, 6, 16); îngerii vestesc pieirea cetăților nelegiuite Sodoma și Gomora (Fac. 19, 12-13) și prin ei se dă legea Vechiului Testament (Fapte 7, 38, 53; Gal. 3, 19; Evrei 2, 2), îngerii vestesc nașterea sfântului Ioan Botezătorul (Lc. 1, 11-19, 36) și a Mântuitorului (Mt. 1, 20-21; Lc. 1, 26-38; 2, 10-12), îngerii slujesc Domnului în pustie (Mt. 4, 11; In 1, 51) și în grădină la rugăciune (Lc. 22, 43), sunt de față la înviere (Mt. 28, 5-7; Mc. 16, 5-7; Lc. 24, 23) și la înălțare (Fapte 1, 9-11); îngerii sunt cu apostolii în călătorii misionare și în temnițe (Fapte 5, 19; 12, 7-11; 27, 23); îngerii, în frunte cu voevodul Mihail, luptă cu oștile diavolilor și le înving, păzeșc

oamenii, orașele, neamurile (Deut. 32, 8; Dan. 10, 13; Ps. 33, 7; 90, 11-12; Mt. 2, 13, 19-20; 18, 10) și bisericile (Apoc. 2-3); se bucură de pocăința păcătoșilor (Lc. 15, 7, 10), fac scară între cer și pământ (Fac. 28, 12) și însoțesc sufletele prin vămile văzduhului în drumul spre cer (Lc. 16, 22; Efes. 2, 2; 6, 11-12); îngerii vor însoți la a doua venire pe Iisus Hristos—Judecătorul (Mt. 24, 31; II Tes. 1, 7) și în ziua judecății din urmă vor aduna și despărți pe cei dreپți de către păcătoși (Mt. 13, 40-42, 49; 24, 31); îngerii văd pururea fața lui Dumnezeu (Mt. 18, 10; Lc. 1, 19), cântă în jurul tronului și se închină lui Dumnezeu (Is. 6, 1-3; Ps. 102, 20; Lc. 2, 13-4; Apoc. 5, 11-12; 7, 11). Dreپții după înviere și judecată vor fi *ca îngerii* (Mt. 22, 30), adică vor duce o viață de fericire, sfințenie și nemurire îngerească.

După însușirile lor, îngerii sunt puternici în virtute (Ps. 102, 20; II Tes. 1, 7; II Petru 2, 11), înțeleپți (II Sam. 14, 20), sfinți (Mt. 25, 31), nenumărați (Iov 25, 3; Ps. 67, 12; Mt. 26, 53; Lc. 2, 13; Evrei 12, 22; Apoc. 5, 11) și nemuritori (Lc. 20, 36).

După sf. Dionisie Areopagitul, îngerii sunt organizați ierarhic, în noua trepte împărțite în câte trei cete:

Tronurile, heruvimii și serafimii,
puterile (virtuțile), domniile și stăpânirile,
îngerii, arhangheli și începătoriile.

Aceste numiri le întâlnim și în Sf. Scriptură (Fac. 3, 24; Ps. 79, 2; Is. 6, 1-3; Rom. 8, 38; Ef. 1, 21; Col. 1, 16; 2, 10; I Tes. 4, 16; I Petru 3, 22; Iuda 9, ș. a.)

Sunt și spirite rele, diavolii care au păcătuit (II Petru 2, 4), duhurile necurate sau *îngerii adâncului* (Apoc. 9, 11), care stăpânesc lumea păgână (Fapte 10, 38; 26, 18) și caută pe cine să înghită (I Petru 5, 8).

Îngerii buni fac voia lui Dumnezeu și șoptesc oamenilor să facă totdeauna fapte bune; cei răi îndeamnă și ispitesc oamenii la răsvrătire împotriva lui Dumnezeu și la toate relele.

La sfinții arhangheli Mihail și Gavril, noi creștinii sărbătorim *ziua îngerilor buni*, ziua oștilor cerești, ziua armatelor spirituale care servesc lui Dumnezeu, ocrotesc Biserica și colaborează cu oamenii care doresc să se mântuiască.

Cu acest prilej, Biserica ne îndeamnă să cinstim îngerii buni, cum cinstim și sfinții; să le ascultăm șoptele, să-i chemăm în ajutor și să rugăm fiecare pe Dumnezeu, să ne dea „*inger de pace, credincios, îndreptător, păzitor sufletelor și trupurilor noastre*“.

— „*Stinte îngere, păzitorul vieții mele, roagă-te lui Dumnezeu pentru mine păcătosul*“.

Artăgoși și pizmuitori

Se spune că marele Condé, un om furios din fire, se făcea blând și mlădios în ajunul bătăliilor. Ii venia greu să fie aspru cu tovarășii gata de moarte.

Oare noi ceștialți, nu suntem în aceeaș soartă? Pentru cine nu i viața o luptă necruțătoare? Și totuș, suntem mulți cari avem inima aceea de ingreunăm lupta altuia, îi pizmuim fărăma de biruință pe care a cășt gat o!

Sunt unii, parcă anume făcuți ca să samene tulburarea. Cu putere dela ei, sub înfățișarea dreptății, întărătă patimile altora, bagă de vină și pun piedeci pornirilor bune. Chiar virtuoși, de o virtute sălbatică și inquisitorială, învinuiesc și ocărăsc, ori dacă tac, prin însăși tăcerea lor străpung și aprind. Cum zicea Byron despre un erou de-al lui: „In fiecare ochiu avea o predică iar pe frunte o cazanie“.

Și de cele mai multe ori, băgătorii aceștia de vină sunt cei mai nedesăvârșiți oameni. Cum de știu însă băga de vină? Cum de cunosc ceea ce e desăvârșit fără să se creadă obligați a fi? Printr'o iluzie pe care și a fac. Din perfecțiune, călăuză finească a vieții, fac un principiu de atac, o armă răboinică, scriu cum am spune pe măciucă cuvântul „desăvârșire“, crezând că prin aceasta sunt desăvârșiți.

Oamenii cu sufletul întreg și cu conștiința împăcată, rămân liniștiți și îngăduitori în fața nedeplinătății altora. A țagoși ocărăsc în măsura în care ar trebui să fie nemulțumiți cu ei înșiși, în măsura în care se văd păcătoși și întrecuți de alții în curățeme.

Afacerile, a spus oarecine, sunt chestiuni de banii altuia. Defăimarea și învinuirea aspră, deasemenea e o chestiune de virtutea altuia: o pretinzi și te crezi scutit de a o realiza; desvovășirea pentru tine și învinuirea pentru altul.

Iar cât despre pizmă, ce lucru josnic! Să crezi că toți laurii și tranșafirii sunt numai pentru tine și că cei cari îi culeg pe bun drept îi fură!

Binele, e o parte din binele dumnezeesc; ne este dat de către providența cu care conlucră toate puterile noastre; ne este dat din iubire și oriunde ar fi dat, rămâne un bine obștesc.

Cum aș putea dar, fratele meu, să mă intristez de ceea ce ai! Răpindu-ți stropul de bine, pâinea aceasta dela gură, m'aș flămânzi pe mine însumi.

Nu-i decât un singur destin, o singură comoară comună tuturor: toți luăm din ea prin iubire. Fiecare își are partea lui dreaptă dintr'un jug drept.

Fii fericit, fratele meu! Fericirea ta îmi face bine; e un dar ceresc. In fericirea ta ca și în a mea, gust din iubirea Tatălui. Și dacă la mine e mai puțină decât la tine, nu i nimic: mă despăgubesc cu a ta. P.

Despre ce să predicăm?

In **Duminea 24-a după Rusali**, la 8 Noembrie 1942, să vorbim despre războiu și pace.

Trăim în vremea celui mai mare războiu din câte cunoaște istoria. Toate împărățiile și continentele sunt încleștate în cea mai crâncenă luptă, pe viață și pe moarte, cum omenirea n'a mai po-
menit până astăzi,

Ce zice creștinul despre această lume învrăjbită și care-i învățatura creștină despre războiu și pace?...

Dela început trebuie să facem constatarea că nu există o învățatură creștină despre războiu. Există o învățatură creștină despre pace, dar despre războiu nu; ceea ce înseamnă că războiul nu este o problemă evanghelică sau un ideal creștin. Dumnezeu creștin nu este Dumnezeu războiului sau al răzbunării. Dumnezeu creștin este Domnul și Dumnezeu iubirii, al iertării și al păcii (Rom. 15, 33; 16, 20; I Cor. 14, 33; Fil. 4, 9; I Tes. 5, 23; II Tes. 3, 16; Evrei 13, 20). Lupta este osândită și răzbunarea e oprită oamenilor (Mt. 5, 38—40; Lc. 6, 27—9); nu se împacă cu Evanghelia (Lc. 9, 54—6). Răzbunarea și răsplata sunt ale lui Dumnezeu (Rom. 12, 17—21; I Tes. 4, 6; Evrei 10, 30). In mânie și în răzbunare noi oamenii greșim, ca Irod când a ucis copiii nevinovați, ca Irodiada când a cerut, din pizmă, capul sf. Ioan Botezătorul, ca iudeii când au răstignit din ură pe Iisus, ca toate popoarele războinice care strivesc din mândrie și lăcomie pe cele mai mici; mai slabe și pașnice.

— „Cine se supără greșește“, spune proverbul. Tot așa și cine pornește din ură și din răzbunare războiul. Mânia este vinovăție (Mt. 5, 22), e fapta trupului (Gal. 5, 20) care trebuie lepădată (Col. 3,8), căci Dumnezeu nu ne-a rânduit spre mânie, ci spre mântuire (I Tes. 5, 9), nu spre războiu, ci spre pace. Păgânii sunt fiii mâniei (Ef. 2, 3); creștinii sunt fiii păcii și frații lui Hristos.

Iisus Hristos e Domnul păcii (Is. 9, 5), pacea noastră cu Dumnezeu (Rom. 5, 1). El a dărâmat păretele vrăjbei care despărțea omenirea de Dumnezeu și ne-a împăcat cu Tatăl prin cruce (Efes. 2, 13—18; Col. 1, 20); El dă pacea (In 14, 27), și ne îndeamnă să avem pace unii cu alții (Mt. 5,25), căci cine scoate sabia, de sabie va muri (Mt. 26, 52); El fericeste pe făcătorii de pace (Mt. 5, 9), și proclamă idealul iubirii vrăjmașilor (Mt. 5, 38—48). Salutul pe care il aduce Iisus oamenilor e salut de pace: *Pace vouă* (Lc. 24, 36; In 20, 19, 21, 26). Solia dată de El apostolilor ca să o ducă în casele oamenilor e pacea (Lc. 10, 5). Pacea în credință e harul Domnului (Rom. 15, 13) și roada Duhului (Rom. 8, 6; 14, 17; Gal. 5, 22), e salutul apostolilor și a primilor creștini (Rom. 1, 7; 2,10; 15, 33; I Cor. 1, 3; II Tes. 3, 16; II In 3, Iuda 2). Împărăția lui Dumnezeu e pace (Rom. 14, 17).

E știut că din gura Mântuitorului ne-au rămas și cuvintele că n'a venit să aducă pace, ci sabie pe pământ (Mt. 10, 34; Lc. 12, 49—51), dar în cuprinsul lor nu este vorba de războiu, ci de lupta împotriva răului cu sabia Duhului care este cuvântul lui Dumnezeu și cu armele virtuților și

adevărurilor creștine (Ef. 6, 17—23). În lupta aceasta El însuși a mers până la violență (Mt. 21, 12; Mc. 11, 15—17); și apostolul Pavel ne încurajează să mergem *până la sânge* (Evrei 12,3—4). Dar dela lupta aceasta, în care se arată cea mai frumoasă viteză, până la războiu este o depărtare ca dela cer și până la pământ.

Sfinții apostoli pășesc tot pe urmele Domnului când povățuesc pe creștini să trăiască în pace cu toți oamenii (Rom. 12, 18; II Tim. 2,22; I Petru 3, 11), în pacea lui Dumnezeu care covârșește toată mintea (Fil. 4, 7), în pacea lui Hristos menită să domnească în toate inimile (Col. 3,15). Cât sunt de frumoase picioarele celor ce vestesc Evanghelia păcii (Rom. 10, 15) și cât sunt de bune și binecuvântate roadele păcii... Păcătoșii nu cunosc calea păcii (Rom. 3, 17), pentru că sunt răsvrățiți și astfel căzuți din harul lui Dumnezeu.

Viața fericită e „viața pașnică și liniștită, în toată cuvioșia și bunăcuviința“ (I Tim. 2, 2), viața trăită în pace și dragoste (II Cor. 13, 11; Ef. 6, 23). Întreg învățământul evanghelic și apostolic despre pace se poate cuprinde în sfatul și lumina acestui stih:

— „Căutați cu toții pacea și sfințenia, fără care nimeni nu va vedea pe Domnul“ (Evrei 12,14).

Comunitatea creștină este o societate de oameni pașnici. Legea acestei societăți este iubirea. Oamenii care trăesc sincer în iubire, viețuesc în cea mai ideală *bună pace*. Încât, mai presus de orice porniri războinice, creștinismul reprezintă un ideal de pace și o învățătură îndrumătoare spre pace.

În fața tuturor orgiilor veacurilor și a urmărilor nefericite ale războaelor, creștinismul a strigat și neîncetat aruncă în vârtejul vieții cu o tinerească vigoare formula mântuirii, cuvântul: *Pace*. Când creștinismul va fi înțeles, urmat și trăit în toată simplitatea lui nemuritoare și în tot cuprinsul lui dumnezeiesc, atunci vom avea pace în lume, între oameni și între popoare. Și, Doamne, este așa de greu să-și dea omul seama, că e mai bună pacea decât vrajba? (Prov. 17, 1)... și că „unde intră cearta în casă, de acolo norocul iasă“ (Prov.)...

Creștinismul nu cunoaște alte arme de luptă decât cele ale spiritualității evanghelice — armele Duhului, — și nu declară războiu nimănui, decât războiul contra răului, împotriva păcatului. Și mai mult: creștinismul osândește războiul ofensiv sau agresiv și războiul de revanșă sau de răzbunare, pentru că se naște din păcat, se ține prin ucideri, de către fiii lui Cain, deci tot prin păcate. În locul războiului agresiv creștinismul propagă iubirea vrăjmașilor; în locul războiului de răzbunare propagă iertarea.

Este adevărat că religia creștină aprobă *războiul de apărare*, când ne obligă să dăm Împăratului cele ce i se cuvin (Mt. 22, 21), când sfătuește să ne supunem stăpânirilor care *nu în zadar poartă sabia* (Rom. 13, 1—7; I Petru 2,11—17), și când binecuvintează armele care luptă pentru dreptate. Noi creștinii, însă, nu avem arme cu care să atacăm pe nimeni; astfel de arme nici nu sunt binecuvântate de Biserică. Noi avem numai arme cu care *ne apărăm* credința, legea, moșia, bisericile și mormintele strămoșilor, și aceste arme le binecuvântăm și noi, căci *dreptul de apărare a dreptății nu-l ia nicio religie*. În acest caz, războiul este „espresia iubirii și a păcii“, și e îndreptățit, cum este admisă și pedeapsa cu moartea.

De altă parte, noi nu aflăm un mai frumos exemplu de luptă decât cel al primilor creștini, care deși erau martirizați groaznic, erau pretutindeni biruitori. Prin sfințenia vieții lor, prin simplitatea moravurilor lor, prin spiritul lor de jertfă și prin căldura iubirii lor față de Dumnezeu și de oameni, ei s'au ridicat deasupra asupritorilor. Prigonitorii lor au căzut răpuși de propriile lor păcate și violențe, în vreme ce ei, creștinii, biruiau prin puterea harului și prin strălucirea virtuților sfinte pe care era zidită și întărită viața lor. Acest fapt ne dovedește că pacea adevărată, pacea sinceră, pacea care poate mântui popoarele, pacea sfântă și veșnică, nu o poate da și asigura decât Biserica. Biserica e templul în care se topesc armele de războiu în arme de pace și de progres. Numai în și prin Biserică se transformă sulțile în secere și săbiile în fiere de plug (Is. 2, 4); numai în și prin Biserică se poate înfăptui idealul păcii pe care I au vestit și cântat îngerii la nașterea Domnului (Lc. 2, 14).

Istoria omenirii cunoaște o pace romană și o pace creștină. Pax romana era pacea păgână, pacea bazată nu pe dreptate, ci pe arme și pe forță; pacea prin sălă și de frică. Pacea creștină se întemeiază pe virtuțile Evangheliei, pe forța harului și a iubirii care zidește. Unde este iubire nu se pot cuibări porniri războinice și revoluționare. Unde este pace, tronează Dumnezeul creștin. Unde este războiu, cortegiul nenorocirilor și a fărâdelegilor se ține lanț; acolo sunt vieți sfărâmate, trupuri mutilate, căsnicii nefericite, copii orfani, femei văduve, schilozi nenorociți pe toată viața, gospodării, sate, orașe și ținuturi întregi distruse, arse și pustiite, oameni sălbătăciți și moravuri stricate, sărăcia în locul bunăstării, viciul în locul virtuților, ș. a. Cine ar putea descrie toate grozăviile războiului și mai ales cine ar putea răscumpăra sângele vărsat, viețile frânte, lacrimile, pagubele materiale și toate urmările lui dezastruoase?!...

Pacea este o problemă morală înainte de toate. Cât sbucium, câte frământări, câte lupte și lacrimi, pentru un strop de viață morală. Câte blesteme, războaie și războaie, pentru un strop de dreptate. Istoria lumii întregă este o neîncetată luptă a dreptății cu strâmbătatea. Și este foarte de mirat, cum după milenii de experiențe, nu a devenit nici astăzi un bun comun învățământul, că tot ce se clădește pe nedreptate se dărâmă la cea dintâi adiere de vânt. Și dacă vântul nu poate distruge nedreptatea, vine furtuna cu fulgerele și trăsnetele ei și nimicește împreună cu răul și o bună parte din bine (poate din pricina că n'a știut să se apere și să se impună). Nedreptatea strică pacea popoarelor și liniștea sufletelor.

Armonia socială este totuna cu pacea socială și pacea socială cu dreptatea și cu viața morală.

Pacea este taina fericirii. Pacea în casă, pacea în țară și peste hotare, pacea în suflet și cu Dumnezeu, — când va lua pretutindeni locul războiului, atunci făgăduința fericirilor biblice se va împlini și oamenii vor trăi vremuri mesianice. „Atunci lupul va paște împreună cu mielul și leopardul se va odihni împreună cu iedul, și vitelul și leul și taurul împreună vor paște și un copil îi va mâna” (Is. 11, 6).

Până atunci, Biserica nu va înceta să propage pacea și iubirea între oameni și între neamuri; nu va înceta să strige fiilor ei: „Impăcați-vă cu Dumnezeu”!... (II Cor. 5, 20); nu va înceta să arate că pierim dacă nu ne întoarcem la bunele moravuri; nu va înceta să cânte imnurile păcii și ale înfrățirii universale; nu va înceta să se roage „pentru pacea sufletelor noastre”, „pentru vremi cu pace” și „pentru pacea a toată lumea”, pentru pacea care oferă și asigură condițiile fericirii, ale muncii creatoare și ale culturii, pentru pacea care e singura licărire de nădejde, steaua care singură poate lumina și călăuzi pe magii vremurilor noastre, pe regii și conducătorii popoarelor, spre zări mai frumoase și spre timpuri mai bune.

Pace tuturor!... Pace bună!... Pace mântuitoarea!... Pace sfântă!... Pace dumnezeiască!... Pace veșnică!...

Fii binevenită și binecuvântată, zi de pace, în viața și în conștiința noastră, în țara noastră, și în lumea întregă adânc tulburată de patimi, răscolită de furtuni și întunecată de negura răutăților. Rămâi statornică între noi, clipă de pace, în altarul inimii noastre, între oameni, și între pământ și cer... Tu ești lumină și bucurie. După tine, pace, însetează sufletele noastre ostenite și trupurile noastre trudite. Duhul tău să se așeze pe veșie între toți oamenii și între conducătorii

tuturor națiunilor, ca întru lumina ta să vedem lumina mântuirii și roada dreptății (Iac. 3, 18), în sălașuri de nădejde și în adăposturi fără grijă (Is. 32, 7—18).

Iar tu, Impărate a păcii, care ai venit în lume să renaști pe om, să-l faci mai bun, mai iubitor și mai iertător, împrăștie dintre noi bogăția urii și puterea întunecului. Tu ești pacea noastră, bucuria și fericirea noastră. Ocrotește-ne sub aripile harului și ale păcii tale, Milostive, și ne ascultă totdeauna când ne rugăm ție:

Doamne, binecuvintează poporul tău și sfințește moștenirea ta; pace lumii tale dăruiește, bisericilor tale, preoților, împăraților și la tot poporul tău... Că tu ești Impăratul păcii și Mântuitorul sufletelor noastre și ție mărire înălțăm: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor“.

Informațiuni

■ **Sfințiri și numiri.** P. S. S. Părintele Episcop a hirotonit în săptămână trecută pe Pr. D. Gornic pentru parohia Buteni, Pr. Cornel Zoriti pentru parohia Groșii-Noi și Pr. I. Crișan pentru parohia Mișca.

În ședința adm. bisericească din 29 Oct. c. a fost numit, cu data de 1 Nov. c., la parohia Săntă Paul, prin detașare dela Brotuna, Pr. Traian Sulea din Petrieni-Bihor.

■ **P. S. S. Părintele Episcop Andrei,** în ziua Sf. Muc. Dumitru a asistat la sf. Liturghie oficiată în Capela parohiei Arad-Pârneava. După amiază P. S. S. a participat, în aceeași Capelă, la sărbarea hramului, dată de Școala Normală „D. Țichindeal”, deodată cu sărbarea patronului școlii.

Este a doua oră în toamna aceasta, când Școala Normală descinde în Capela din Pârneava, cu alese și binepregătite puncte corale, artistice și culturale.

După sărbare, P. Sfinția Sa a dat credincioșilor și elevilor prezenți, pe lângă arhieresti binecuvântări, prețioase îndemnuri părintești și creștinești.

■ **Sfințire de biserică.** Duminecă în 23 Oct. 1942 s'a sfințit biserică nouă din Moneasa, a 30-a biserică din protopopiatul Butenilor. Slujba sfințirii a oficiat-o P. C. prot. C. Turicu, delegatul P. S. S. Episcopului Andrei, asistat de P. C. prot. Șt. Lungu și de preoții Giurgiu-Buhani, Grecu Donceni, Bodea-Dezna, Ioja-Rănușa, Marcu-Mineid, Boldur-Laz și Lazar Ioja-Moneasa. Răspunsurile liturgice au fost date de corul mixt din Buteni, condus de dl T. Mercea.

La priceasă Pr. Lazar Ioja a făcut o dare de seamă asupra lucrărilor zidirii bisericii, apreciind osteneala arhitectului Dănilă Condea și a pictorului Petru Buzgău, precum și a tuturor binefăcătorilor bisericii, între cari amintim pe d-nii Dr. Pop pretor Șebiş, ing. Călinescu-Craiova, dir. Minulescu-Dezna, primarul P. Condea și alții.

Au mai vorbit PP. CC. prot. C. Turicu și Șt. Lungu.

La sfîntire a participat popor mult, din sat și de pe toată valea Deznei

Pr. L. Ioja, după multe osteneli, are acum bucuria de a sluji lui Dumnezeu într-o biserică nouă și frumoasă, așezată într-o regiune climaterică, pitorească, dintre cele mai potrivite înălțărilor sufletești.

■ **Dl Dr. Ioan Papp**, primul președinte al Curții de Apel din Sibiu, și-a lăsat averea dela Beiuș, în valoare de 5 milioane lei, Episcopiei de Oradea—Beiuș, cu scopul ca din veniturile ei să se ajute la învățătura copiilor sărguitori și săraci din Beiuș și jur.

Actul acesta de donație așează pe dl Ioan Papp în rândul marilor binefăcători ai neamului nostru, că fiu bun al Bisericii noastre s'a dovedit încă de multă vreme. Dsa merge pe drumul lui Gojdu, Stroescu, Mihu și alții cari, prin fundațiunile lor, au făcut atâta bine neamului nostru încât nu se poate calcula. Câte elemente distinse, fii de români săra i, astăzi în locuri de mare răspundere în Stat, nu ar fi rămas niște bieți anonimi, fără bursele pe cari le împărțea Biserica, într-o vreme când ea împ'linea și rolul Statului. A fost și este cea mai bună destinație ce se poate da unei averi; cea mai sigură păstrare și cea mai rodnică fructificare.

■ † **Arhiepiscopul Husik Zohrabian**, șeful eparhiei armene din România, a decedat în București. S'a născut în 1871 la Nahicevan. A studiat Academia teologică din Ecimiadzin, dreptul la Moscova și alte studii teologice și filosofice la Lipsca, Berlin și Hale. În 1920 a venit în România ca șef al cultului armean, — recunoscut prin legea Cultelor din 1928 în rândul cultelor istorice.

Arhiepiscopul Husik a fost una dintre figurile cele mai însemnate ale bisericii armene.

■ † **Octavian C. Tăslăoanu** s'a stins din viață în locuința sa din București. Fiu de preot din comuna Bilbor jud. Mureș, a făcut liceul la Brașov și Blaj, apoi facultatea de Litere la București. Numit în 1902 secretar la consulatul român din Budapesta, a redactat împreună cu O. Goga „Luceafărul”, cea mai bună revistă pe care am avut-o în Ardeal înainte de războiul din 1914—18. După războiu a fost într'un rând ministru. A publicat mai multe lucrări de cuprins economico-financiar. Meritul lui însă rămâne în legătură cu redactarea Luceafărului, prin care s'au cultivat preocupările beletristice și s'a dat glas conștiinței naționale.

■ **Universitatea din Odesa** și-a deschis al doilea an de cursuri sub obliăduirea românească, deodată cu aniversarea unui an dela cucerirea orașului.

Cu acest prilej au rostit cuvinte omagiale față de Statul român: rectorul Ceasovnicov, prorectorul Gustavici și decanul facultății de drept Iacoblevici.

Dl prof. I. Gustavici a spus în cuvântarea sa între altele următoarele:

Pe iubire de oameni se clădește civilizația și această strălucită izbândă aparține azi românilor care ne-o dăruiesc nouă.

Administrația românească impune aici muncă, dar o muncă din ale cărei roade împărțăm tot noi, binele.

Ne-au fost deschise ușile Universității noastre, după foarte puțin timp dela întronarea aici a civilizației și nu ni s'a refuzat nimic.

Compartimentele tuturor științelor reprezintă azi adevărate șantiere.

Nici noi nu precupețim nimic și nu trebuie să dăm altă dovadă, pentru a ne arăta legitima noastră recunoștință.

Avem garantată nu numai viața noastră ci și libertatea ei. Avem în noi toată puterea de a vrea să ne cunoaștem. În acest an ce s'a scurs, românii n'au făcut altceva decât cunoscându-i să-i apreciem. Este rândul nostru să facem la fel.

Și când ostașii țării eliberatoare duc încă îndârjite lupte pentru doborârea întunericului după care să vină lumina adevărată, gândul nostru al tuturoră îi ajunge și le dorește biruință deplină.

Încestarea de pe front urmărește în primul rând acest ideal, care aparține azi întregii omeniri.

Noi știm mai bine decât alții ce a însemnat comunismul cu toate sdruncinările lui, cu toate dezastrelor ce i au urmat.

În apele ce se limpezesc acum să facem să se oglindească întreaga noastră recunoștință pentru Germania lui Adolf Hitler, pentru România M. S. Regelui Mihai, pentru ostașii Mareșalului Conducător Ion Antonescu.

A urmat cuvântul decanului facultății de drept, al dlui prof. Ivan Iacoblevici care a făcut rechizitoriul comunismului. D-sa a conctetizat astfel înăbușirea civilizației de către bolșevici:

Peste toate doctrinele comuniste peste toate frământările și tragediile ce i-au urmat, idealul comunist n'a fost altul de cât îndobitocirea oamenilor, ceea ce s'a obținut. Îndobitocirea oamenilor a fost triumful steei roșii comuniste.

Orice am rosti noi aici noi, oamenii de știință și de cultură, înlăturarea acestui rău și drumul către zări de lumină îl hotărăsc acum armatele eliberatoare, pe front. Acolo întunericului comunist i se opune lumina.

Dl rector mi a făcut cinstea să mă adresez vouă studenților Universității din Odesa, vouă tineretului, căruia nu i-a fost dat să cunoască decât răul comunist.

Acum când românii ne-au acordat libertatea de învățământ, pentru obținerea unei culturi ideale, puteți compara stările de lucruri de ieri și de azi.

Eri vi se impusese un creier standardizat și îmbăcșit de leninism și stalinism.

Azi creerii voștri sunt liberi și vă aparțin. Muncii și învățați pentru că se apropie ziua când vă vor vrea colaboratori în noua Europă.

Stăpânirea românească vă recunoaște și vă dă acest drept.

Și trebuie să știți că lupta nu este dusă împotriva poporului rus, ci împotriva întunericului, care a oprimat acest popor.

Ca și lui Cantemir, tot românilor le revine azi meritul de a ne renaște din cenuse cultura și să redea viață centrului universitar al Odesei.

Și astfel, a venit din nou ziua când cultura românească întinde o mână frățească celei ruse.

Românii ne-au deschis facultățile, dar nu trebuie să uităm că bolșevicii ni le închiseră în anul 1930.

În locul luminilor științifice din sălile facultăților, se instaurase teroarea N. K. V. D-eului.

Azi, în aceleași săli gândim liberi, vorbim liberi, respirăm aer curat, recuzerind binefacerile culturii, a științei, a civilizației. Redevenim, dragi studenți, voi și noi profesorii, oameni!

Vă rog să vă uniți cu mine într'un singur gând și să mînfestăm puternic pentru acei, cari, jertfindu-și propria lor viață, ne-au dăruit-o pe a noastră.

Nu uitați că azi, mai aniversăm pe lângă biruința și faptele mari de arme ale unui popor vecin nouă și primul nostru an de libertate totală.

Suntem, se spune, uniți de curând cu românii. Eu vreau ca această unire să fie și veșnică.

■ **Reconstituire.** Miercuri, 21 Oct. 1942, a avut loc reconstituirea Societății de lectură „Episcopul Grigorie”, a studenților dela Academia Teologică din Arad. Din partea corpului profesoral a fost delegat și anul acesta pâr. prof. Petru Bancea, ca să organizeze și să conducă această societate. După o frumoasă cuvântare a Prea Cucerniciei sale, a fost ales pentru anul în curs următorul comitet: Lipovan Gh. an IV președinte; Dârlea Tiberiu an. III vicepreședinte; Șerb Gh. an. II secretar; Stoicescu Ctin an. III și Mârzea N. an. I bibliotecari; Serdineanțu Fabius an. III casier; Mercea Simion an. IV și Cuzman Dtru an. II cenzori; iar în comisia artistică; Todea Absolon an. IV, Căvășdan Gh. an. III și Emandi Mircea an. I. *Asist.*

■ **Dăruire.** Cu prilejul nunții trei Gabriela Cuzman cu d. Pavel Iva, nașii lor *dna și dl Dr. Pavel Iva* au dăruit bisericii din Arad cinci mii de lei. Din acest dar se va da altor perechi de tănări Noul Testament, ca amintire la cununii. Dăruitorilor le aducem mulțămiri și pe această cale. Dumnezeu să le răsplătească darul făcut din inimă.

Nr. 4879—1942.

Ordin Circular,

către Cucernicii Preoți și către credincioșii noștri din protopopiatele nou înființate: Pecica, Cermei și Săvârșin.

Aducem la cunoștința Clerului și poporului dreptcredincios din protopopiatele nou înființate: Pecica, Cermei și Săvârșin, că Adunarea Eparhială prin concluzul Nr. 25—1942 a decis activarea susnumitelor protopopiate.

Consiliul Eparhial în secțiuni unite, în ședința de azi, 29 Oct. 1942, în executarea acestui concluz a Adunării Eparhiale, a hotărît ca *activarea protopopiatelor: Pecica, Cermei și Săvârșin, să se facă pe data de 1 Noemvrie 1942.*

Consiliul Eparhial în secțiuni unite, a numit administrator protopopesc provizoriu la tractul Pecica pe Cucernicul Părinte *Ioan Popescu* domiciliat în Pecica; la tractul Cermei pe Cucernicul Părinte *Atanasie Căpitan* cu domiciliul în Apateu; iar la tractul Săvârșin pe Cucernicul Părinte *Terentie Ciorogariu* domiciliat în Săvârșin.

1. La protopopiatul Pecica aparțin parohiile: Bodrogul-nou, Bodrogul-vechiu, Călugăreni, Nădlac, Pecica, Peregul-mare, Peregul-mic, Rovine, Sâmpaul, Sântămaș, Sederhat, Șeitin, Semlac, Turnu, Variaș și Zădărlac.

2. La protopopiatul Cermei aparțin parohiile: Apateu, Avram-Iancu, Berechiu, Cermei, Luntreni, Moțiori, Satu-nou, Șepreuș, Șomoșcheș, Talpoș și Vânători.

3. La protopopiatul Săvârșin aparțin parohiile: Baia, Bătuța, Corbești, Cuiăș, Găvoșdia, Halaliș, Ilteu, Giulița, Lupești, Obârșia, Pârnești, Petriș, Roșia, Săvârșin, Seliște, Slatina de Mureș, Stejar, Temeșești, Toc, Troaș, Vinești și Vărădia de Mureș.

Cucernicii Preoți din protopopiatele nou înființate, sunt invitați a aduce la cunoștința credincioșilor lor, înființarea și activarea pe data de 1 Noemvrie 1942 a protopopiatelor numite, precum și numirea administratorilor protopopești provizorii.

Cucernicii Preoți din nou înființatele protopopiate, cu începere dela 1 Noemvrie 1942, vor înainta toată corespondența oficială nouilor administratori protopopești.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial în secțiuni unite, ținută la 29 Oct. 1942.

† Andrei,

Episcop.

Traian Cibian.

consilier ref. eparhial.

Nr. 4625/1942.

Comunicat

Comunicăm aci în copie pentru luare la cunoștință și conformare adresa On. Prefecturi a județului Arad Nr. 26704/1942.

Copie: „Avem onoare a vă aduce la cunoștință că, în conformitate cu art. 9, din Decretul lege, pentru ajutorarea familiilor nevoiașe ale concentraților, în comitetele locale de ajutorare sunt membrii și preoții desemnați de protoerei.

Comitetul de ajutorare este obligat a se întruni de două ori pe lună — Duminica după terminarea serviciului religios — când va aduna familiile ce au membrii concentrați și mobilizați, spre a le asculta plângerile ce au de făcut și a hotărî dacă au dreptul sau nu la ajutor.

Familiilor cărora li-se vor respinge cererile, trebuie să li-se dea lămuriri asupra motivului pentru care nu au dreptul la ajutor, spre a fi convinse că cererea lor nu este dreaptă.

Având în vedere importanța ce o are asupra moralului populației modul cum se achită de obligațiunile ce le au aceste comitete, cu onoare vă rugăm să binevoiți a atrage atențiunea Dlor preoți, să participe în mod regulat la ședințele acestui comitet, să dea tot sprijinul în ce privește soluționarea cererilor și lămurirea celor nedumeriți și că în conformitate cu îndrumările pentru opera de ajutorare a familiilor concentraților, orfanilor, invalizilor și văduvelor de război, preoții sunt datorii să lămurească populația prin ședințe dese — săptămânale, obligatorii — asupra ajutoarelor ce se dă (să se explice că ajutoarele nu se pot da la toți sau mai mult decât se dă în prezent), să se îndrumeze cetățenii cât mai mult la muncă, mai ales femeile fără copii, copiii apți de muncă etc., cultivându-le sentimentul îndeplinirii datoriei. p. Prefect ss. Indescifrabil L. S. Șeful serviciului ss. Indescifrabil.

Arad, la 12 Octomvrie 1942. Cons. Eparhial.